

J E L E N K Ö R.

98. szám

Pest, szombat. December 8-dikán.

1832.

Foglalat: Magyarország és Galícia (követek. Kinevezések. Ferdinand bémenete Lembergben. Zólyom új tiszti karafolytatása. N. Hont némely új tisztei. Mechitaristai jutalom. Tutschner. Kir. kam. tudósítás). Franciaország (Duchatel és Dupin beszéde az előlülő székfoglaláskor, journalok elmékedésivel. Ginoux és Boury A. A' királyra lőtt tettemég tudva nincs. Deutz és Cremieux, Berry hercegné. Hadmozgásbeli hírek. Sybiriai francia foglyok). Belgium (hadintézkedések). Spanyolország (a' barátok 's papság zendítő ármánykodási). Portugália (Miguel Regoát elmozdítja 's Pedro sok bujdosó hazafit zaslóihoz visszatértet). Németország (Welcker. A' bajor tanulók vizsgálatasmódja). Éjszakamerika (a' tariförvény viszonyai). Elegyhírek. Pénzfolyam. Gabonaár.

MAGYARORSZÁG.

Folytatása országgyűlési követink választásainak: a' pozsonyi káptalan Prybila József apát 's plebanus és Hoszik Imre kánonokit; — a' váci káptalan Gáspár Kázmér főesperes és kánonokot; — Bazin sz. kir. város Jandly Mátyás bírót és Szloboda János polgármestert; — Trencsény Bakos József alügyvédet.

Eötvös János Szatmár vmegyei elsőrendű követ a' megyei képviselőségről leköszönvén, helyette dec. 10-én Nagy-Károlyban új választás fog tartatni. — Brassay György és Dömeter két testvért mint új kir. adományost nov. 25-ik 's következő napjain iktaták Kakaró nevű Arad vmegyei helység birtokába.

Cs. kir. Felsőgöngy nov. 12-ki legfelsőbb határozata szerint Pálffy Ferdinand Leopold grófot, a' cs. kir. egyetemi udv. kamaránál eddig conceptualis practicanst, tiszteletbeli udv. concipistává méltóztatott kinevezni.

Apostoli Királyunk aug. 21-ki legmagasb rendelkezésinél fogvást Livák Ferencz főpresbytert fiúmei főesperessé 's S. Jacobi ad Palumnevezetű czimzetes apáttá méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ferdinand Ó cs. kir. Magassága Galícia tartományunknak kormányzója nov. 18-dikán érkezett meg Lembergbe álgyu durrogás és harang-zúgás közben, a' nép, világi, katonai 's papi előjáróság, polgárság, tanuló ifjuság 's zsidóság tisztelkedő soraitól fogadtatva; estve pedig a' város fényesen kivilágított.

Folytatása Zólyom megye új tiszti karának: felső járásbeli fősz. bírót lett Rakovszky Farkas, al Urbányi József; esküttek Fluk Gusztáv és Hudoba Pál; alsó járásbeli főbíró Czerva László, al Nándory Imre, esküttek

Bory József és Rakovszky Berta; aladószedők Radvánszky Ferencz és Bogdányi Antal; biztosok Szulay József, Skultéty József, Libertényi Károly, Dobók Pál és Sztrenyiczky László.

Tek. Hont vármegyének főispánja Majláth György Ó Excja, azon hivatalokat betöltőleg, mellyek Podhorszky Antal volt főszolgabíró urnak a' dunáninnenső kerületi tábla bírájává lett kineveztetése, 's Paczolay Antal házi főadószedő urnak hivatalától történt megváltával megürültenek: házi főadószedőnek Baross Károly volt első aljegyzőt, ennek helyibe Bakay Ferdinand második aljegyzőt, ennek tisztébe ismét Gyürky Medard tiszt. aljegyzőt; továbbá a' selmeczi járásban fősz. bírónak volt főbiztos Mártonffy Dénes urat, főbiztosnak volt alsz. bírót Buócz Lajost, ennek helyébe pedig a' bozóki járásban egyik alsz. bírónak Egry György volt rendszeres esküttet, e' helyett az ipolyi járásban r. esküttnek Boronkay Ignácot, Podhorszky László alsz. bírót czimzetes főbírónak, Gyürky Sándort tiszt. aljegyzőnek, végre Sarnóczay Jánost tiszt. alügyésznek nevezé ki, a' megyei Rendek előterjesztésére. — (Tek. Baloghy Imre ur egyik országgyűlési követe a' tek. megyének, nem főjegyző, mint mások után említők, hanem tiszti főügyvéd).

A' jó cath. könyvek terjesztésére ügyelő bécsi (örmény Mechitarista) egyesület, melly szinte jó magyar könyvek kiadására is még 1830-ban 's azóta több ízben ismételve késznek nyilatkozott, 's most ujolag nyomtatott jelentésben ajánlkozik, hatvan cs. arany jutalmat ígér e' következő keresztyén-romantikai legezélimányosb szerkezetű munkára: Babenbergi 4 Leopold ausztriai markgróf. Egy azon kori 's erkölcsi rajzolat, W. Scott, van

der Velde, Manzoni, Pichler Karolina kellemes olvasatú példányi szerint. A munka hőségének hatásköre kiterjedhet Nemetországra Pannoniára 's a kereszteshadi korral összefüggőleg napkeletre is, 's legalább 20 nyomtatott ivnyire mehet a nélkül mindazáltal, hogy ez ivszám által szándék lenne korlátozni v. fékezni a termékenyebb írókat. A kéziratot szokott mód szerint, bizonyos 's a szerző nevét pecsét alatt foglaló jelszó alatt legfőljebb 1833 oct. 13ikaig a bécsi mechtaristai egyesület könyvtáros intézetébe küldhetni.

Tutschner Mihály esztergomi szappanos kizáró privilegiumot nyert az általa feltalált „gazdaságos, büztelen, üres és rugalmas belü, argandi öntött gyertya-készítésre; fontja 44 kr, 's kelete már is jó. Gyertya ugyan nem politika, de tudják kik ad Cleantis lucernam dolgoznak boldogulásunkon, milly becse van a jó világnak, minden értelemben főkép hazánkra nézvest.

(Kir kam. tudósítás).

A' nagymélt. m. kir. ndv. Kamara a' királyi ügyek Igazgatóságánál megürült másod irnokságra Csintalan Istvánt nevezé ki, több évi szolgálati 's jó tulajdonságira nézve.

FRANCZIAORSZÁG.

A' kamarák nov. 21iki üléséből a' Journal des Débats azt következteti, hogy a' juste-milieu 's compte-rendu párt mellett a' carlistákról szó sem lehet többé. Minden a' mi a' kamarákban 's a' statushatalom körében szól vagy történik, 1830nak viseli színe, onnan veszi eredetét. Árnyéklatok e' közös fő színben, 's az említett két külön színben vannak és lesznek is; de igen megnyugtató az országra nézve az, hogy ezen árnyéklatok a' jelen pillanatban meg vannak győződve annak szükségiről, hogy minden fontosb kérdésnél a' fő színnel, a' juste-milieuvel t. i. egyesüljenek; minél fogvást a' többség megszakadásáról semmi esetben sem (a' kivételi törvényszékeknél 's ostromállapotnál sem?) tarthatni. Annyi tagadhatlan, mit a' Journal is megjegyez, hogy a' követkamara 18 ujon választott dignitariusa közül az egy Réal Felix (egyik titoknok) tartozik a' compte-rendu félhez, a' többi mind a' Perier ur-

ral tartott többség embere. Az ellenféli ujságok vagy boszankodva ismérikeztek el, vagy erősen vitatják, hogy Dupin ur lévén a' követkamara előlülőjévé választva, a' ministerium és juste-milieu, mellynek Dupin ur többé nem embere, magát ebben kárhoztatva láthatja 's ideje hogy a' kormányt bocsássa más kezekbe. 'S valóban a' Temps már nov. 22ikén hallotta, hogy Dupin ur ministeriumba léptét erősen rebesgeték, sőt hire volt, hogy az új ministerium (Dupin kormánya alatt) a' diplomatiái testtel is közöltetett már; mind igen jeles és tiszteletre méltó nevek, mond a' Temps. Csak az kár, hogy a' Temps némelly dolgokat igen könnyen, némellyeket ismét igen nehezen hall és hisz. —

Novemb. 23ikán a' követkamara felirást készitendő biztosságot nevezett ki, mellynek tagjaivá a' kamara 9 bureauji szerint és által következő urak lettek: d'Aulnay, Martin, Pelet, Kératry, Madier de Montjau, Schoena, Béranger, Vatismenil, Etienne. —

A' követkamara nov. 23iki ülésében felállta Duchatel ur, ki mint legidősb tag eddig (Dupin ur megválasztatásaig) az előlülést vivé, 's mintán a' király szerencsés megszabadulását érdeklé, ekép szólott: Örvendek uraim, hogy azon székre, mellyről én most rövid előlülésem után leszálok, leghevesb szónokink egyikét hívhatom meg, ki a' rend és igaz szabadság ügyét mindenkor olly bátran 's ékes beszéddel védte. Ó ma fáradozásinak méltó jutalmát veszi; az urak őt úgy választák meg, mint az ész diadalának a' britt rendbomlás- 's a' törvény diadalának az anarchia felett symbolumát! . . Erre Dupin ur foglalá el az előlülői széket, 's miután a' lelépő Duchatel urat nyájasan megölelé, az egész háznak mély hallgatása közben ezeket mondá: Uraim, 's kedves tisztársim! Azon háromszoros megválasztatáshoz, mellyel nem rég egy más helyütt (az akademiában) dicsekvém, az urak jósága egy negyediket is csatla, mellynek fénye elhomályosítja a' többiét. Ha ezen magas kegy az én országgyűlési (parlamentbeli) viseletemnek jóváhagyatása: úgy én annak egész becsét elevenül érzem. A' deputatusok, mint az ország kép-

viselő
első h
ber, h
hat.
szere
si dic
fogad
Lajos
itt es
elfoga
és sze
ron,
ben e
nagy
orszá
lenül
a' me
a' né
a' mi
gatas
gekn
tert
ség
terh
neki
nül
nyuk
vény
telm
polg
miut
hatá
tek
hiva
meg
vény
lesü
törv
hasz
ego
reté
szer
nu
mos
utal
biz
a' h
egy

viselői kamarájának, előlülősége előttem legelső hivatala a' statusnak, mellyről az ember, ha már egyszer ide feljutott, csak leszállhat. E' palotában született ama' törvényeszeres (legalis) országlás, mellyet juliusi dicső revolúciónk állíta fel; e' palotában fogadtatott el az 1830diki charta; itt kapá Lajos-Filep a' Francziák királyának czimét; itt esküvénk mi neki hitet, miután mi az övét elfogadók. Fontos törvények, alaptörvényünk és szerződésünk kiegészülése ígértettek akkoron, némellyek amazok közül a' mult ülésben elő is adáltak. Végezzük el uraim, ebeli nagy munkánkat, 's adjuk meg valahára az országnak az olly hévvel kívánt, olly türehtelenül várt intézkedéseket. Adjunk törvényt a' megyei és községi hatóságok felett, melly a' nélkül, hogy az olly nagy statusban, mint a' mily Francziaország, igen szükséges igazgatás-egységnek ártana, a' megyék 's községeknek, helybeli ügyeik vitelére, elegendő tert enged; egy törvényt a' ministeri felelőségről, melly velök elhitesse, hogy e' feleletterh többé nem vakítás, nem csalárd; 's hogy nekik (a' ministereknek) erővel 's függetlenül kell kormányzaniok, mert ettől kormányuk dicsősége 's ön bátorságuk függ; egy törvényt a' nyilvános oktatás iránt legteljesb értelmiben a' szónak, hogy általa több több polgár vehessen statuspolgári jusokban részt, miután azokkal megismérkedett 's gyakorolhatásokra képebbé lón; — egyet a' haditisztek állapotja iránt, kellő tekintettel a' többi hivatalok idomzatára 's a' már is olly igen megterhelt kincstárra; — végre néhány törvényt a' finantz és műszorgalom ügyében, jelesül egyet a' kisajátítás (expropriatio, azaz törvényes kiüzés a' birtokból) tárgyában közhasznu intézetek előmozdítása 's a' birtokosak egoismusa- 's makacs patvarkodásinak megtöretése végett, kik is gyakran akadályt vetnek szertelen követelésikkel olly köz és nagy hasznu munkák kivitelének, mellyek a' napszámosoknak munkát, a' kereskedésnek vásárlutakat 's minden lakosnak könnyü közösülést biztosítanak. — Uraim 's kedves tisztársim! a' haza sorsa kezünkben van; a' Francziák egyesülése talán küldötteik egyesületétől 's

véleményik közeledésitől függ. Tegyük nyereségessé ez ülést nem csak a' hozandó törvények, hanem azon jó, értelmes és való kormány szellem által is, melly vitáinkban mutatkozzék, 's e' vitások kölcsönös felvilágosítás eszközeül szolgáljanak nekünk, nem pedig harag és keserűség kínos forrásivá. Csak az ország jusai és érdekei buzgó védelmökben illik 's fogunk mi vetelkedni, hogy büszke önérzéssel tarthassa magát kiki szerencsésnek, mivel az 1832ki ülésben része volt. Mi engemet illet, uraim 's becses tisztársim, kire az urak házrendének felügyelése bizatott, én azt a' legszigorubb részrehajlatlansággal akarom, mint kötelességem is, fentartani. Legyenek az urak szükség esetén gyámolimul a' szószerék (tribune) szabadsága biztosításában, mint szinte tanakodásink alatt a' csend és disz fentartatásában. — (A' centrumban tetszés. —) E' beszéd végeztével Dupin ur a' kamarai szokás szerint javalatba hozá, hogy Duchatel urnak mint volt korbéli előlülőnek köszönetet szavazzon a' kamara, mi nyomban meg is történt. —

Dupin ur intézi Francziaország ügyét, úgy mond a' Gazette de France, 's a' doctrineknek az ő akaratját kell követniök. Ő ábrázolja a' többséget, következőleg nincs, mit a' kormány tőle megtagadjon. Oda van a' doctrine, de odaám a' bal oldal is! Világos, úgy mond tovább a' Gazette, hogy a' doctrine-nek kirekesztőleg és bizonyos 80, a' kormánynak 100, Dupin urnak 60, 's a' compte-rendunek 140 szava van; így tehát bizonyos és maradandó többsége egynek sincs, 's bármellyik nyeri is azt meg, a' feloszlás elmulthatatlan, minthogy illy helyzetben lehetetlen valami rendszert előre meghatározni 's azt követni.

A' király ellen intézett lövés 's annak cselekvője felől még nem tudnak semmi bizonyost. Egy elfogott törvénytannulóra van legnagyobb gyanu, mond a' Constitutionnel, neve Ginoux, születéshelye Saint-Geniès. Egy rossz hirű leány, kivel egy házban lakott, adta volna fel őt; vagy is mások szerint véletlenül árulta el. T. i. egy politiatiszt azt kér-

dó odavetve a' leánytól: nem tudja e, kié ezen pisztoly? — 's a' leány hevenyében azt felelé: Ginoux uré. — Más több rendü ujságok ezen állítmányoknak nem adnak hitelt 's azt mondják, hogy az érdeklött fogolynem egyéb egy csavargónál, ki csak épen ezért fogatott el. A' Courrier français szerint ezen fiatal ember az által lett gyanussá, hogy álla alatt végig növesztett barkóját egyszerre borotváltatá le, miután Boury kisasszony azt vallá, hogy a' lövő illyes barkót (collier grec) viselt. Azt is felhozák többen, hogy ez az ember balog (sete), már pedig a' lövés is bal kézből történt; hogy az napi tetteiről nem tudott jól számot adni; hogy egyike a' közel állott asszonyoknak csakugyan reá ismért 's több eféle. A' Journal du Commerce 's a' National teljesek gyönyörű leírásokkal 's költeményekkel Boury kisasszony felől, ki a' gyilkossal olly hőselküleg vivott 's a' király, királyné 's többi nagy urak előtt elájult 's a' t. De legszebb az, hogy eleinte senki sem foghatá meg, hova tűnhetett a' golyóbis, melly senkit sem talált, se a' közel házakban nyomot nem hagyott; mostan pedig 22ikén reggel 10 órakor, már a' 12ik golyóbist vivék a' belső ministerhez, melly mind a' Pont-royal körül találtatott. Thiers ur a' 13ikat megköszönte, mert úgy mond, van már elég. — A' Quotidienne folyvást azt vitatja, hogy a' lövést a' politia emberei közül tette valamelyik 's az egész csak ministeri szemfényvesztő csel. —

A' Moniteur nov. 25ikén még ezeket írja: „Néhány journal Boury kisasszonyra nézve kisebb vagy nagyobb mértékben regényes történetecskéket közlött. Ma ismét fölvilágosításokat csatolnak azokhoz, hogy nekik köz hitelt szerezzenek. A' publicum elvakíttatni magát nem engedendi, mert mi föl vagyunk hatalmazva azt állítani, hogy a' belső minister Boury kisasszonyt nem látta, se a' nov. 19iki történet előtt se utána. Mi közben a' király 's ministerek a' követkamarában voltak, jelent meg Boury kisasszony a' belső minister házánál. Thiers ur nem vala otthon 's Boury kisasszony már elhagyá a' házat, midőn a' minister visszatért. A' házból kilépte-

kor Boury kisasszonyt arra akarák bírni, hogy a' politiapraefectushoz, legjobb vennie útját, de ő magát a' Tuilleriákba vezeteté. Azonban ő ott nem látta se a' királyt se a' királynét, de a' királyi familiának valamelyik tagját sem, épen olly kevéssé látta ott Thiers urat, ki már ekkor a' belső ministeriumba tért vissza. A' jelenés, mellyet beszélnek, nem egyéb koholmánynál. A' tuilleriai személyek, mellyekhez Boury kisasszony járult, őt rögtön a' politiapraefectushoz utasíták. — Boury kisasszonyt már egy politiabiztos 's a' nyomozó bíró kihallgatták; hanem se az első se a' második kihallgatásnál nem állott legkisebb közösülésben a' bel ministerrel. Ez a' dolog igaz mibenléte, mint t. i. azt a' törvényhatóság, melly előtt ez ügy jelenleg fenforog, újra megbizonyítani fogja. — Így a' Moniteur. Azonban a' National, Tribune, Temps folyvást megmaradnak azon állítások mellett, hogy az idezett kisasszony a' király előtt volt, a' királyné őt megölelte, a' szála neki bravót kiáltozott, a' leány elájult 's a' t, 's hogy a' leány titkos egyetértésben áll Thiers urral 's vele szólott is; végre ezen oppositio párti ujságok nem hiszik, hogy valaki a' királyt valóban akarta volna bántani, 's némmely körülményeket hoznak fel, mellyek azt látszanak mutatni, hogy a' kilőtt pisztoly csak vakon vala töltve. — Nem tudja az ember mit higyen.

Ugyan a' Journal des Débats írja nov. 29ikén, hogy a' királyra lőtt személy csakugyan el van fogva, de a' journal még teljesb tudósítást vár be, mielőtt ezen, mint mondja, szerencsétlen történet közelebbi körülményeit közlené. A' nyomozást és pert ez ügyben a' királyi törvényszék vette ált.

Deutz, a' keresztelt zsidó, ki most Párisban az olly gyalázatosan szerzett félmillióból vígan él, noha fölöle ujjabb alacsonyágokat is emlegetnek az ujságok, nem épen érzéketlen azon fulánkok iránt, mellyekkel őt a' közel és távol kiki-törő közvélemény sujtogatja. Így megkérte Cremieux nevű zsidó vallásu párisi ügyvédet, ki már Guernon de Ranville exministert jelesül védelmezé (1830ban): mentené vagy legalább

szépítené ki az ő tettét a' közönség előtt. 'S im a' levél, mellyel neki Cremieux válaszolt: Uram! minden viszonynak köztem és az ur között meg kell szünni; két óráig hallgattam az urat, 's ez elég. Ha az ur mint vétkes idéztetik vala törvény elejébe 's engem nevezett volna védőjének, ugy én nem vontam volna meg az urtól segédemet. De az ur szabad 's egész fényben él azon nyerekedő diadalnak, mellyben ugy látszik dicsőségét keresé. Nem szolgálhatok az urnak semmiben. Ha a' publicum előtt akarja az ur tettét mentegettetni, ugy azt kell mondanom az urnak, hogy Franciaország siket a' gazság mentségére. Ki árulást követ el, annak el kell vállalni a' szégyent is. Különbem sem látom által, mikép lehetne olly vétket szépítenem, mellyet én utálok, 's melly az urat a' közvélemény- 's egyedül csak ennek bírószeke elibe veté. Ha az ur ugy bizott bennem, mint hitsorsosában: el kell az ur csalódását oszlatnom. Az ur most semmi válásformához sem tartozik. Megtagadá az ur atyáinak hitét, 's nem is catholicus többé. Nincs vallás, melly az urat befogadná, vagy mellyre az ur hivatkozhatnék. Mert Mozes elátkozta azt, ki olly bünt követ el, mint az ur; 's hogy Jezust egyik apostola árulta el, az a' keresztyenség előtt az ur ellen eléggé szól. Aláírva: Cremieux.

A' blayei erősségből nov. 17 és 18ikáról jövő tudósítások szerint a' berryi herczegnő folyvást vidám és egészséges 's nincs semmi oka az irántai bánásmód ellen panaszkodni. Lakása hat darabból áll, ezek: egy előszoba, egy terem v. látogató-szoba (salon), egy hálószoba, öltöző-cabinet, fürdő-szoba 's Kersabiec kisasszony szobája. A' butorok mahagoni fából készültek sárga selyemre, az ablakokon kettős függő-kárpitok (Vorhänge) vannak musselinből. Általellenben Menars ur lakása van; a' kert, mellybe az udvaron kell kerestül menni, igen jó karban áll. A' hely fő parancsnokává (Befehlshaber) Chousserie ezredes van kinevezve, ki a' foglyok iránt egyenest a' bel- és hadminiszterrel levelez. Az erősségbe ujlag több álgyu és katona érkezett, mi annál szükségesebb, minthogy azon

kedvezések, mellyekkel a' herczegnő különben él, őt és barátit könnyen megszökésre és megszöktetésre ingerelhetik. Igy nov. 17ikén a' foglyok egyike már levelet kapott, mellyet az őrizetnek egyik katonája dugott kézhez. A' katona fogva ül 's azóta a' vigyázat gondosabb. A' közel bordeauxi dámák kéreleg jelenték magokat a' praefectusnál a' herczegnő körüli szolgálatra. — Egyébiránt ugyancsak a' praefectus kihirdetté, hogy a' herczegnővel szólhatás végett minden folyamodás magához a' hgnéhez vagy a' fellegvár commandansához haszontalan, minthogy egyedül a' had- és belsőminister urak adnak és adhatnak erre engedelmet. A' hgné 17dikén papot kívánt, 's az alpréfet a' blayei parochust vezeté fel hozzá, ki a' hgné teremében misézett. A' hgné a' főbb tiszték kíséretében néha sétálgat a' bástyákon, több ujságot olvas, névszerint a' bordeauxi (liberalis) Indicateurt is 's a' t.

A' hadi mozgásokról így ír a' Moniteur nov. 25ikén: az éjszaki hadsereg marsal gr. Gérard fővezérsége alatt az antwerpi fellegvár ellen intézett mozdulatit teljesen bevégezté. Sebastiani és Fabre generalok osztályiból áll az ostromló sereg, 's ugyanazokból vétetik a' Schelde bal partján álló vízrekeszek v. gátok (Deich) őrzete is. Janin és Achard generalok osztályai a' Breda és Berg-op-Zoom felé vivó utakat védik; az ostrom-álgjuk, miután Boomnál partra szállítottak, kijelelt helyeikre vitetnek 's fölállítatnak. — Igy tehát minden előkészület végbe ment, 's ha general Chassé a' hozzá bocsátandó felszólításra tagadó választ ad, akkor az első és második parallela (álgyusor) egyszerre nyitattik meg, 's rettentő álgyuzás fogja ingenieurink tudományát 's vitézink bajnokságát gyámolítani, hogy egyesült erejük által a' szerződésnek végrehajtása biztosittassék. Nem hiszik, hogy a' munkálódás kezdete nov. 25 vagy 26ikánál tovább halasztassék. —

Bourg-ból igen érdeklőt irnak az 1812 óta Russiában letartóztatott francia foglyokrul; t. i. gyakran vala szó a' Siberiából feleiknek nagy elbámultokra, sokszor pedig ijedelmere honjokba tért, 's 20 év óta már holtaknak

vélt raboskodókrul. Egy illyes szivárgott e' napokban haza, ki lyoni fi 's egy lovagezrednél trombitás volt. Ez azt beszéli, hogy még számos Francia van Russiában az 1812diki hadfoglyok közül, 's főkép Varsó eleste óta sok kapott engedelmet visszajöhetni hazájába, 's azok, kik e' szabadsággal élni akartak (mert számosan inkább Russiába kívántak maradni) Lengyelekkel pótolattak ki. E' néhai trombitás beszéli azt is, hogy most négy ezer illyes fogoly van uton Franciaország felé 's közöttük legalább 50 rhone megyebeli. — A' berryi hgné elfogatása hírére, sok, ezen tájbeli előkelő karlista sebesen utazott el Parisba.

B E L G I U M.

Több belga ujság tett említést már nov. 21dikén 's pedig több rendü felszólításokról general Chasséhoz a' fellegvár áltadatása végett. A' Journal d'Anvers e' híreket korának 's kevés hitelűeknek tartja, mivel a' hadi diplomatia, ugy mond, senkit sem avat titkaiba, 's nem lehet addig feladásról szó, mig az ostromi munkák el nem kezdődnek 's legalább a' futósánczok (Laufgraben) meg nem nyitvatnak. — Ugyan e' journal ellene mond azon hirnek is, mintha a' fellegvár ostromoltatásánál francia részről némi rendkívüli, legujabb találmánybeli 's mindent összezuzó rontó machinák fognának használtatni. A' francia seregek, ugy mond, meg van a' maga ingenieur osztálya, pattantyussága 's vitézsége, mellyeknél fogvást semmi pokoltalálmányra nem szorult. —

Egy brüsseli levél (az aacheni ujságban) így ír nov. 20ikán: Ha az antwerpi fellegvár őrizetének hollandi sereg nem siet segedelmére, ugy ez magát egy két napnál tovább nem tarthatja. A' Belgiumba lépett francia had 56,000 emberre megy (45,000 gyalogság, 8,200 lovas, a' többi pattantyusság és genie); a' belga sereg pedig mindössze 80 ezerre mehet, a' polgárőrséget ide nem számítva. —

Merxemből, a' francia sereg fő hadiszállásáról, következő, nov. 22iki tudósításokat közlenek a' belga ujságok: Tegnap és ma' folyvást igen hasznos rendszabásokban, u. m.

álgyuk és más lőszeresek felhordásában, eleségosztásban 's t. e. töltek el. Antwerp vidéke igen igen nagy elevenséget mutat; a' malmok, mellyekkel a' tájék bővelkedik 's mellyekről igen messze láthatni el, egész nap rakva voltak Francziákkal, kik a' legmagasb csucsokra másztak fel, hogy Antwerp fellegvárát láthassák. A' katonák igen csodálkoztak, hogy mindeddig nem adatott ki hirdetés (proclamatio), melly őket ostromra szólítsa. A' generalstab (tábornoki tisztség) feje, St. Cyr-Nugues ur napiparancsot bocsáta a' seregekhez nov. 20dikán, mellyben többi közt jelenti, hogy Craddock ezredes és angol biztos a' sereghez megérkezett, hogy a' főhadiszállás ideiglen Merxemben leend, 's hogy az eleség pontos szolgáltatásáról a' két kormány (francia és belga) megtevé a' szükséges rendszabásokat. Egyébiránt inti a' katonákat, hogy a' melly helyeken még belga katonákkal együtt volnának szálláson, azokkal békes-barátilag egyezni 's habár egy kis ideig szorongva is, megférni ügyekezzenek. —

Brüsselből nov. 25dikéről is vannak tudósítások, mellyek szerint ott azt kezdék rebesgetni, hogy Craddock ezredes újabb utasításig Londonból nem akart abban megegyezni, hogy a' Francziák könnyebb ostromolhatás végett Antwerp városába is bemenjenek. — A' belgák ez utóbbi napokban nem hitték, hogy general Chassé a' várost álguztatni fogná. —

SPANYOLORSZÁG.

Egy levél az allg. Zeit.ban ezeket írja Madridból nov. 12ikéről: Mondják, hogy Ó Felsége a' Francziák királynéja levelet irt a' mi királynénkhöz, mellyben ajánlja neki: venné az oct. 15iki amnestiából kizártakat is pártfogása alá. Lehet hogy a' királyné e' hónap 19ikére, (a' koronaörökös névnapjára) ezeknek is kegyelmet eszközönd felséges férjétől. — Kormányunk ugy látszik nem idegen dona Máriától követet fogadni el, noha nem épen hivatalos characterrel és czimmel. Ez volna legelső lépés, melly már nem csak neutralitást, hanem némi kedvezést is mutatna kormányunk részéről d. Pedro expedíciója iránt. — Mint bizonyost mondhatjuk,

hogy I
igen s
megism
arra va
a nem
osztatá
kai ko
dolgot
dóra it
fogatot
ják, h
másik
kitiltat
tárnok
kött.
tik kat
kevés
lenciál
ismét
támad
király
rancso
barát
helyt
a' min
re, m
talán
listákt
ranga
A
hogy
egyik
a' főv
delmes
hiv ka
log,
nak d
csot.
nister
log ki
nyodá
A
Ja Por
levele
tól Lis
juk,
számu

hogy Franciaország 's kivált Anglia most igen sürgetik Délamerika függetlensége megismertetését kormányunk részéről, melly arra valami keveset hajlani látszik. Minden a' nemzeti (volt köz) adósság méltányos elosztásától függ. Jó lenne, ha a' délamerikai kormányok biztosokat küldenének ide a' dolgot mozgatni 's végzeni. — 16ikén viradóra itten (Madridban) több barát és testőr fogatott el; azóta a' főváros csendes. Mondják, hogy a' Franciscanusok generalisa 's egy másik szerzetes rend előljárója a' fővárosból kitiltattak, a' sz. Tamás klastromának pénztárnoka (barát) pedig a' pénztárral megszökött. Néhány nap óta nagy számmal gyűjtetik katonaság a' fővárosba 's a' barátok nem kevés boszujára klastromokba szállítatik. Valenciából tudósított a' kormány, hogy ott ismét egy barát vezérlése alatt egy csapat támadó állott össze don Carlos pártjára 's a' királyné kormányzása ellen nyilatkozott; parancsolat ment, hogy a' csapat 's kivált a' barát vételessék üldözöbe, 's ezen utóbbi, mihelyt elfogatik, lövessék agyon. — Azonban a' ministeriumban némi szakadást vehetni észre, mellyet general Monet a' hadminister, ki talán inkább tart a' liberalisoktól mint a' carlistáktól, táplál. Annyi bizonyos, hogy Cafranga ur több izben kívánta elbocsáttatását.

A' francia National hírképen mondja, hogy Rayneval urtól érkezett levelek szerint egyik ezred, melly d. Carloshoz szítása miatt a' fővárosból kirendeltetett, nem akart engedelmeskedni, mire közötté 's a' kormányhoz hiv katonaság között csatára kelt volna a' dolog, 's ennek folyta alatt a' királyné magának don Carlosnak elfogatására adott parancsot. Azonban a' nagy zavar közt több minister lemondott, névszerint Cafranga. A' dolog kimenete és napja nem iratik 's így bizonyodást vár.

PORTUGÁLIA.

A' Morning Herald következő híreket adja Portugáliából: nov. 17ikén éjjel hivatalos leveleket kapott lord Palmerston lord Russeltől Lissabonból, mellyek szerint, mint halljuk, kétséget nem szenved, hogy az első számú miguelista ezred d. Migueltól elállott

's Porto ellen harcolni nem akar. Továbbá úgy látszik, hogy d. Miguel Porto alá érkeztekor ott mindent olly szörnyü zavarban talált, a' millyen most Lissabonban (honnan minden rendes katonaság kihuzatott) uralkodik. Seregeit roszul táplálva, roszul szállítva, kedvvesztetten 's magokkal és tiszteikkel elégedetlenül találta. A' tett vizsgálatok legelső következése az lett, hogy Teixeira Gáspárt (visconde Pezo do Regoat) a' fővezérségtől elmozdítá 's Estremadurába küldé. De könnyebb volt e' fővezért letenni, mint helyébe mást, vele fölérót nevezni 's maga d. Miguel úgy látszik pártosinak minden dicsérete mellett sem bir elég ügyesség 's bátorsággal az üres helyet kipótlani, mint ezt d. Pedro cselekvé. A' világ azt fogja kérdeni: meddig kell még e' veszélyes polgárháborunak tartani 's ugyan mi lesz kimenete? Mi a' kimenetelt illeti, ez alig lehet kétséges többé; de ha Anglia kész volt magát egy erőszakos, impopularis közbenjárásra Hollandia 's Belgium között elszánni, ugy valóban kimondhatná a' békeszót Portugáliára nézve is, 's ezen szót minden bizonnal egész Anglia 's minden önkény-ellenség örömmel hallaná.

A' Globe szerint d. Pedro nov. 3dikán költ decretuma által megparancsolá londoni agenseinek, hogy mind azon Portugálinak, kik eddig Anglia-, Franciaország- vagy Belgiumban tartózkodtanak 's kiknek eddig a' Portugáliába menetel tilos volt, segedelmet szolgáltatassanak a' nevezett országokat elhagyásra 's Portoba indulásra. E' rendszabás által, ugy mond a' Globe, dona Maria ügyének védőji néhány százzal, még pedig derék, tapasztalt férjfiakkal fognak szaporodni. Halljuk, hogy general Saldanha, Cabreiro, Mello, Vasco ezredes, major Andrade 's több más jeles tiszt csak ezen meghívásra várakozott 's most mindnyájan készülnek a' constitutionalis sereggel minélőbb egyesülni. —

NÉMETORSZÁG.

Welcker professort 's tanácsnokot, Freiburgból nov. 22ikéről költ tudósítás szerint, a' felrajnai udvari törvényszék, egy kormányserítő cikkelye miatt a' Freysinnigeben, két hónapi fogságra 's pénzbírságra ítélte.

ítélte. A' bajor kormány-ujtság nov. 24dikéről egy királyi határozatot közöl a' tanulóknak tudományos előmenetelökben rendesebb vizsgáltatásokat illető, a' fensőbb iskolákban nem egyedül nyilvános oktatóik egyes, gyakrabban részrehajló ítéletökre, hanem e' fölött a' tanításra ügyelő ministeriumtól e' végre minden esztendőben külön nevezendő kir. commissariusok vox-os határozatokra bizván, a' tanulóknak szó 's írásbeli szoros vizsgálta-
tások után elítélni: mennyi előmenetellel végzé az ifju tanulási pályáját 's a' szerint milly ajánlás vagy bizonyítványra érdemült; vagy ha mint kisebb tanuló fentebb iskolai tudományokra ahitoznék, elégséges é azok folytatására vagy sem?

ÉJSZAKAMERIKA.

Nem kis érdekü, az éjszakamerikai egyesült statusok financz-titoknokságának f. e. oct. 10dikén közre bocsátott ismértetése az egyesült statusi hajózás és kereskedés 1831iki folyamata felől, minthogy általa igen szembe-
tűnhetők az egyes statusok viszonyai tekintőleg a' tarif törvényre, 's az ebből természetesen következhető meghasonlásra nézve. Ugyanis a' nevezett ismértetés szerint, épen semmi vagy igen visszás idomzatban állanak a' déli 's nyugoti statusok egymáshoz a' be-
's kivitelre nézve; Newyork, Massachusetts, Pennsylvania, Michigan és Florida felényi mennyiségü árut sem visznek ki ahoz képest, a' mit külföldről huznak, míg Dél-Carolina, Virginia, Georgia és Alabama kivitele 5—12szer is nagyobb a' behozott mennyiségnél; Louisiana és Éj. Carolináé legalább kétszerite több, de legtetemesb Ohio statusé, melly 617 dollárnyi árukivitel mellett 14 — 728 dollárnyi értékűt hozott be; ilyen továbbá még az éjszaki statusok közt Vermont 's Columbia kis kerülete, mellyben Washington kebelezik. Képzé-
zethetü már most ennyi idomzatlanság mellett, mennyi érdek határozhatja egyik vagy másik statut az említett törvényhez! Vannak olyanok, mellyeknek be- 's kivitele egymással

igen megegyező, mint Maine, New-Hampshire, Connecticut és Maryland, 's ennél fogva illyesek a' többihez tökéletes neutralitásra határozák magokat.

ELEGY HIREK.

Lord Althorp még a' mult parliamenti ülésében emlité az angol kormánynak abeli szándékát, hogy Canadában ezentul minden vallásu felekezetet magát hagyand gondoskodni saját papjainak tartásáról; mivel, ugymond, az utóbbiakat ez által legkönnyebben reá szoktathatni, hogy a' nyilvános véleményhez szegődjenek, 's ók is fussák a' józan korszellem pályáját, mellyen többnyire századok óta elköstek vagy bénábban sántikálnak, mint számos jó hiveik. — Havre, Bordeaux, Marseille, Nantes, 's több más kisebb kikötőjibe Franciaországnak 1831ben a' gyarmatokbul 143,950 hordó és 341,237 zsák czukor hozatott, míg az idei 9 első hónapban csak 122 hordóval és 325 zsákkal érkezett, 's nem is hihető, hogy a' tavalyi mennyiség a' még hátralevő 3 hónapban kipótoltathassék.

D. Pedro angol osztálya zavarog 's bontakozni látszik, 's Villanovai expeditiója se volt foganatos czélú.

Oct. 14ikén Dania 's Oroszbirodalom egy kölcsönös kereskedési egyezést irtak alá, melly szerint az elsőbb nevezett országnak kereskedése ezentul Finn- 's Kurlandra is kiterjesztetett. — Scarpa Antal, ama' nevezetes olasz boncztudós Paviában oct. 31ikén élte 85ikében kimult. — Kurowszky lengyel kapitány, a' varsói ütközetben egyik lábát vesztvén, annak mesterséges kipótoltathatása ürügye alatt hazájából kivándorlása óta, Poroszországban, nevezetesen Würzburgban tartózkodott; a' gyanakodó Porosz azonban legközelebb nov. 13ikán kimotoztatván lakását, némelly fontos irományokat fedezze föl nála, mellyek következtében a' kapitány előbb politia-fogházba, később pedig a' kerület várrekeszibe vitetett, kemény őrizet alatt.

Bank-actiák dec. 4ikén 1085 $\frac{1}{2}$

A' gabonának pesti piaczi ára december 7dikén 1832.

Pozs. m. vtó. gar.	legjobb	középszerű	csékélyebb	Pozs. m. vtó. gar.	legobb	középszerű	csékélyebb
Bisztabúza	136 $\frac{2}{3}$	126 $\frac{2}{3}$	120	Zab	39 $\frac{1}{4}$	38 $\frac{2}{3}$	36 $\frac{2}{3}$
Életszeres	96 $\frac{2}{3}$	93 $\frac{1}{4}$	—	Köles	—	—	—
Rizs	63 $\frac{1}{4}$	60	—	Küles-kása	—	—	—
Arpa	63 $\frac{1}{4}$	60	36	Kukoricza	70	68 $\frac{2}{3}$	66 $\frac{2}{3}$

Szerkeszteti Helmeecz. Nyomatja Landerer.